

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

24 januari 2001

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heer Felix Strackx en mevrouw Niki De Gryze –

**betreffende het terugdringen van het drugsgebruik
bij de schoolgaande jeugd in Vlaanderen**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen
uitgebracht door de heer Koen Helsen**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden :

mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey,
mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Ingrid van
Kessel ;

mevrouw Patricia Ceysens, mevrouw Claudine De
Schepper, de heren Jacques Devolder, Koen Helsen ;

mevrouw Niki De Gryze, mevrouw Marijke Dillen, de heer
Felix Strackx ;

de heren Guy Swennen, Jan Van Duppen ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel ;

mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, mevrouw Veerle
Heeren, de heren Jan Laurys, Luc Martens ;

de heren Frans De Cock, Freddy Feytons, André Moreau,
Cis Schepens ;

de heren Wilfried Aers, Julien Librecht, mevrouw Marleen
Van den Eynde ;

de heren Patrick Hostekint, Jacky Maes ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

mevrouw Margriet Hermans.

Zie :

195 (1999-2000)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting door de heer Felix Strackx en mevrouw Niki De Gryze, indieners	4
II. Bespreking	5
III. Stemming	7

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen behandelde het voorstel van resolutie betreffende het terugdringen van het drugsgebruik bij de schoolgaande jeugd in Vlaanderen op 26 oktober en 7 december 2000 (*Parl. St.*, VI. Parl. 1999-2000, nr. 195/1).

I. Toelichting door de heer Felix Strackx en mevrouw Niki De Gryze, indieners

– *Toelichting door de heer Felix Strackx*

De heer Felix Strackx stelt dat de heer Frank Creyelman en hijzelf in 1998 reeds een voorstel van resolutie betreffende het terugdringen van het drugsgebruik bij de schoolgaande jeugd in Vlaanderen indienden, maar dat dit niet werd goedgekeurd (*Parl. St.*, VI. Parl. 1997-1998, nr. 924/1). Door opnieuw een voorstel van resolutie over het terugdringen van het drugsgebruik bij de schoolgaande jeugd in Vlaanderen in te dienen, wil indiener dit thema opnieuw onder de aandacht brengen van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen. Dit is nodig aangezien steeds meer jongeren op steeds jongere leeftijd drugs gebruiken.

Ondanks de ernst van het probleem krijgt het drugsgebruik bij jongeren onvoldoende aandacht in deze commissie. Indiener stelt dat zijn verzoek om mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen over het drugsgebruik bij jongeren te interpellieren, niet werd goedgekeurd. Ook naar aanleiding van vragen om uitleg en tijdens de begrotingsbespreking krijgt dit onderwerp onvoldoende aandacht in deze commissie. Bovendien is het drugsgebruik bij jongeren niet meer dan een detail in het beleid van de Vlaamse regering. De vorige Vlaamse regering besteedde wel de nodige aandacht aan dit probleem.

Indiener wil zeker geen panieksfeer scheppen, maar benadrukt wel de ernst van het probleem. Uit recente wetenschappelijke gegevens blijkt dat cannabis een groter verslavend potentieel heeft dan algemeen wordt aangenomen. Ook duiken regelmatig nieuwe drugs op zoals vloeibare extasy.

Leerlingen met een drugsprobleem worden vaak niet bereikt door de bestaande structuren en voorzieningen. Reden is dat mensen die verslaafd zijn, dat meestal niet willen toegeven, en bijgevolg ook geen hulp vragen. Een probleem kan echter maar worden opgelost wanneer men toegeeft dat er een

probleem is. De eerste stap in de hulpverlening is dan ook dat men zijn verslaving erkent.

Essentieel voor de bestrijding van het drugsgebruik bij jongeren is bijgevolg dat de betrokken doelgroep kan worden opgespoord. Dit kan door de jongeren op school aan een urinetest te onderwerpen. De schending van de privacy kan niet worden aangehaald als een argument tegen urinetests. Sportbeoefenaars lopen immers ook na elke wedstrijd de kans om een dopingcontrole door het medisch inspectieteam van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap te moeten ondergaan. Deze controles worden algemeen aanvaard omdat doping schadelijk is voor de gezondheid en de competitie vervalst. Ook in het verkeer kan men verplicht worden om een alcohol- of drugstest te ondergaan. Niemand is hiertegen, omdat deze maatregel de verkeersveiligheid bevordert.

In het voorstel van resolutie wordt aan de Vlaamse regering gevraagd dat medische inspectieteams van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap in de scholen urinetests afnemen. De ouders moeten hiervoor schriftelijk de toestemming geven bij het begin van het schooljaar. Indien de test positief is, wordt het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) ingeschakeld. Het centrum voor leerlingenbegeleiding moet de ouders op de hoogte brengen en in samenspraak met ouders en leerling naar een oplossing zoeken. Op die manier wordt het probleem bespreekbaar. Dit voorstel benadrukt de individuele begeleiding van elke leerling.

Indiener is ervan overtuigd dat dit voorstel van resolutie tot resultaten op het terrein kan leiden. De uitvoering van dit voorstel vraagt wel voldoende politieke moed.

– *Toelichting door mevrouw Niki De Gryze*

Mevrouw Niki De Gryze vermeldt een aantal nieuwe wetenschappelijke gegevens over drugsgebruik. Onlangs werd bewezen dat ook cannabis verslavend werkt en helemaal niet gezond is. In een krantenartikel in de *Gentenaar* van 17 oktober 2000 staat dat cannabis net zo verslavend werkt als cocaïne, heroïne en nicotine. Deze gegevens komen uit een Amerikaanse federale studie. Uit die studie blijkt dat testapen die zich tetrahydrocannabinol (THC), het werkzame middel in cannabis, konden toedienen door tienmaal op een hendel te duwen, gemiddeld dertig dosissen tot zich namen van drie miligram per uur. Naarmate de dosissen werden vergroot, bleken de dieren het middel steeds liever tot zich te nemen.

Ten tweede kan het gebruik van cannabis aanleiding geven tot hartkloppingen en een verhoogde bloeddruk, wat een hartaanval kan veroorzaken. Dit blijkt uit een onderzoek waarbij cannabis als medicijn tegen multiple sclerose werd toegediend. Hoewel de risico's bij cocaïnegebruik heel wat groter zijn, is het gevaar met softdrugs omvangrijker omdat deze drugs meer verspreid zijn. Men weet nog niet precies waarom cannabis een hartaanval kan veroorzaken, maar men denkt dat het te maken kan hebben met de combinatie van twee toxische stoffen in een jointje.

Ten derde is de opname van kankerveroorzakende stoffen viermaal groter bij het roken van cannabis dan bij het roken van tabak.

II. Bespreking

Mevrouw Ria Van Den Heuvel mist een definitie van het begrip drugs. Ze merkt op dat drugs kunnen worden gedefinieerd als 'stoffen die invloed hebben op de normale werking van lichaam en geest. De ene drug maakt je rustig, de andere hitst je op, weer anderen zorgen ervoor dat je de dingen anders ziet of ervaart. Deze stoffen zitten onder meer in hasj, marihuana, lsd, heroïne, crack, cocaïne, extasy, pep- en geneesmiddelen, koffie en alcohol.'. Betekent dit dat dit voorstel ook betrekking heeft op het gebruik van geneesmiddelen, koffie en alcohol ?

De heer Felix Strackx antwoordt dat enkel illegale drugs worden beoogd.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel is het met de indieners eens dat het belangrijk is dat er vroegtijdig kan worden ingegrepen wanneer er zich een drugsprobleem stelt. Er moet zeer sterk preventief worden opgetreden tegen alle vormen van middelenmisbruik, niet alleen bij jongeren maar ook bij volwassenen. Spreker onderschrijft wel niet de filosofie van de indieners. Ze is absoluut geen voorstander van onaangekondigde drugscontroles, ook al bestaat er een parallel met onaangekondigde alcoholcontroles in het bedrijfsleven en in het verkeer. Er moet op een opbouwende en emancipatorische wijze aan preventie en hulpverlening worden gedaan. Door drugs te verbieden, stoot men bij jongeren op weerstand, en wordt een eventueel gebruik onbespreekbaar.

Voorts vindt mevrouw Ria Van Den Heuvel dat het voorstel om de centra voor leerlingenbegeleiding de opdracht te geven om de ouders op de hoogte te brengen van positieve testresultaten niet past bin-

nen de opdracht die aan deze centra wordt opgelegd in het decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding (*B.S.* van 10 april 1999).

Spreker is het ook niet eens met de indieners dat leerkrachten de symptomen van drugsgebruik meestal moeilijk herkennen.

De heer Koen Helsen stelt dat het drugsbeleid moet gericht zijn op het voorkomen van drugsgebruik, én op het verminderen van de schade voor de drugsgebruiker. Ook hij vindt onaangekondigde controles te repressief en te vergaand.

Spreker herinnert eraan dat tijdens de vorige zittingsperiode een voorstel van resolutie werd goedgekeurd waarin de Vlaamse regering wordt gevraagd om de centra voor medisch schooltoezicht, nu omgevormd tot de centra voor leerlingenbegeleiding, optimaal in te schakelen in de drugspreventie (*Parl. St.* Vl. Parl. 1997-1998, nr. 930/1). Een goed uitgebouwd preventiebeleid is zeer belangrijk. Het preventiebeleid moet op twee peilers zijn gebaseerd : registratie en evaluatie. De centra voor leerlingenbegeleiding zijn het geschikte instrument om te meten en preventief op te treden, dit omwille van hun laagdrempeligheid voor de leerlingen. Belangrijk is dat jongeren leren omgaan met gevaarlijke middelen, en op de hoogte zijn van de risico's. De centra voor leerlingenbegeleiding moeten de ouders en jongeren informeren, correct begeleiden en indien nodig doorverwijzen naar de huisarts. Belerend optreden en drugs als afschrikwekkend voorstellen, heeft totaal geen effect. Jongeren handelen immers vanuit hun eigen visie. Preventie moet ook op zeer jonge leeftijd beginnen. De centra voor leerlingenbegeleiding hebben hier een taak te vervullen. De centra voor leerlingenbegeleiding moeten de exclusieve bevoegdheid krijgen om binnen het onderwijs aan drugspreventie te doen.

Daarnaast vraagt spreker ook dat de ouders meer bij het drugspreventiebeleid worden betrokken.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey vraagt hoe ver het staat met de implementatie van deze resolutie. Welke middelen worden in 2000 en 2001 uitgetrokken voor de uitvoering ervan ?

Spreker is verheugd dat de VLD nog steeds een belangrijke rol wil voorbehouden voor de centra voor leerlingenbegeleiding. Intussen zijn de centra voor medisch schooltoezicht omgevormd tot centra voor leerlingenbegeleiding. Dit gebeurde bij het decreet van 1 december 1998. Wat is de inhoud van het uit-

voeringsbesluit op dat decreet ? Krijgen de centra voor leerlingenbegeleiding nog een specifieke taak toevertrouwd in het kader van het drugspreventiebeleid ? Kan de minister de tekst van het uitvoeringsbesluit bezorgen ? Welke middelen worden aan de centra voor leerlingenbegeleiding toegekend voor drugspreventie ?

De minister antwoordt dat in de besluiten van de Vlaamse regering van 17 maart 2000 (*B.S.* van 17 mei 2000) en 28 augustus 2000 (*B.S.* van 28 oktober 2000) een aantal opdrachten van de CLB's verder worden omschreven. Het gaat om de verplichte opdrachten en het zogenaamd verzekerd aanbod. De drugsproblematiek is hierin niet woordelijk opgenomen, maar kadert wel in de algemene ondersteuningsopdracht van de CLB's. Het was de bedoeling van de Vlaamse regering om geen lijst van thema's op te maken, maar de algemene principes vast te leggen. Een lijst zou al te eng kunnen worden geïnterpreteerd.

Mevrouw Sonja Becq stelt dat tijdens de vorige zittingsperiode in het debat over drugs op school vooral aandacht werd besteed aan de manier waarop deze problematiek moet worden aangepakt. Een goed vertrouwensklimaat tussen leerkrachten en leerlingen werd daarbij benadrukt. De vorige minister bevoegd voor Gezondheid, mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, startte een onderzoek op naar drugsgebruik op school. Positief in haar aanpak was dat op een anonieme wijze werd nagegaan of er sprake was van middelengebruik in scholen. Dit onderzoek had ook aandacht voor meer dan enkel illegale drugs. Op deze manier werden gegevens verzameld op basis waarvan men in vertrouwen een gesprek met de jongeren als groep op gang kon brengen. De groep zal meer openheid vertonen bij een dergelijke aanpak, dan wanneer er repressief wordt opgetreden. Onaangekondigde controles zullen het vertrouwen in de school schenden. Bovendien zullen ze de aanpak van politie en rijkswacht, die ook in de scholen preventie voeren, doorkruisen. De aanpak die door de indieners wordt voorgesteld, zal op het vlak van preventie en hulpverlening niet tot resultaten leiden.

Mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen benadrukt het belang van preventie. Voorts vindt spreker dit voorstel van resolutie veel te beperkt. Haar fractie zal het niet goedkeuren. Spreker is voorstander van een veel ruimer en inclusiever initiatief dat over de verschillende horizontale bevoegdheidsdomeinen heen de drugsproblematiek aanpakt. Dat is de enige manier om resultaten te bereiken. De drugsproblematiek betreft immers zowel het onderwijs, het jeugdwerk en gezondheid.

Ook mevrouw Trees Merckx-Van Goey en de heer Guy Swennen vinden voorliggend voorstel van resolutie veel te beperkt. Mevrouw Trees Merckx-Van Goey stelt dat haar fractie dit voorstel niet zal goedkeuren. Hoewel er dringend een debat over drugs moet worden gevoerd, is dit voorstel veel te beperkt om als vertrekbasis voor dit debat dienst te doen, zelfs indien men het in eerste instantie enkel over jongeren en drugs zou hebben.

De heer Guy Swennen stelt dat de discussie over drugs meestal wordt gevoerd tussen enerzijds zij die een heel repressieve houding aannemen, en anderzijds zij die eerder een permissieve houding aannemen. De SP staat al jaren een doordacht ont-radingsbeleid voor, en is geen voorstander van een oorlogsverklaring aan drugs, omdat dit zeker bij jongeren een omgekeerd effect tot gevolg heeft. Voorliggend voorstel van resolutie is een prachtig staaltje van repressief beleid. Dit leidt bij jongeren enkel tot een stigmatiserend, criminaliserend en traumatiserend effect. Dit staat haaks op de doelstellingen die de indieners met dit voorstel nastreven. Zijn fractie zal dit voorstel dan ook niet goedkeuren.

Mevrouw Ingrid van Kessel vindt de communicatie over drugs tussen de verschillende actoren zeer belangrijk, niet alleen de communicatie tussen leerlingen en school, maar ook tussen ouders en kinderen. Spreker vreest dat de repressieve aanpak die de indieners voorstellen, de communicatie tussen de verschillende groepen zal verhinderen. Ze is absoluut voor het ontraden van drugs, maar men moet daarbij wel voor die aanpak kiezen waarbij de drugsgebruiker het meest gebaat is. Dat is zeker geen repressieve aanpak, maar wel het stimuleren van de communicatie.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey vraagt of de Vlaamse regering reeds een standpunt heeft ingenomen over de drugsproblematiek, dit in het kader van de drugsnota die op federaal niveau wordt voorbereid. Zo ja, kan de minister dit document bezorgen ?

Mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen antwoordt dat de Vlaamse regering reeds een standpunt over drugs heeft ingenomen. Ze belooft het document aan de commissieleden te bezorgen.

De minister antwoordt dat voorliggend voorstel van resolutie volledig indruist tegen het drugsbeleid dat de Vlaamse regering voorstaat. Ze deelt de bezorgdheid van de indieners om het drugsgebruik bij de schoolgaande jeugd in Vlaanderen terug te

dringen. Dit moet evenwel gebeuren vanuit een emancipatorische visie. Communicatie is essentieel, onaangekondigde controles zijn volledig fout.

De minister antwoordt dat het drugsbeleid van de Vlaamse regering voortbouwt op het beleid van de vorige Vlaamse regering. De vorige regering heeft het drugsbeleid via een convenant uitbesteed aan de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD). Het convenant wordt geëvalueerd in 2002. Op dat ogenblik zal de minister samen met het parlement oordelen of er een bijsturing nodig is.

De heer Felix Strackx benadrukt dat de essentie van dit voorstel van resolutie is dat er een individuele begeleiding wordt voorgesteld. Dat is een verschil met de huidige aanpak, die een groepsaankpak voorop stelt. Voor een aantal mensen is een groepsaankpak doeltreffend, maar voor anderen, en meestal zijn dat juist diegenen die het meeste problemen hebben, is er een individuele begeleiding nodig. Dit voorstel is zeker niet repressief. Het is juist de bedoeling om in een zo vroeg mogelijk stadium hulp te bieden aan jongeren. Als men niet weet dat iemand een drugsprobleem heeft, kan men deze persoon ook niet helpen. Aangezien mensen meestal niet willen toegeven dat ze een verslaving hebben, zijn controles noodzakelijk. Zodra het probleem is ontdekt, kan men de communicatie op gang brengen en de eventuele problemen bespreekbaar maken. Op dat ogenblik kan blijken dat het om een heel occasioneel drugsgebruik gaat. Er kunnen daarentegen ook zeer zware onderliggende problemen naar de oppervlakte komen.

De heer Jacques Devolder merkt op dat iemand die verkouden is en een hoestsiroop of bepaalde neusdruppels inneemt, bij een drugscontrole positief kan worden bevonden. Hetzelfde geldt voor een broodje met Turks maanzaad. Dit kan een hetze ontketen op school, en leerlingen met een trauma opzadelen. De heer Felix Strackx antwoordt dat een vals positief resultaat helemaal niet dramatisch is voor de betrokkene. Niemand, behalve de ouders, zullen daarvan op de hoogte worden gebracht.

III. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt verworpen met 11 stemmen tegen 3.

De verslaggever,

Koen HELSEN

De voorzitter,

Patricia CEYSENS